

розв'язання та аналіз практичної господарчої ситуації, Г — характеристика певної наукової проблеми, яка є предметом обговорення у теперішній час.

За складністю завдання необхідно розділити на три категорії. Правильна відповідь на питання I категорії дає команді 40 балів, на питання II категорії — 30 балів, III категорії — 20 балів. Відповідь, признана неповною, приносить тому, хто відповідає, тільки половину тієї суми балів, яка могла бути одержана за даною категорією тобто 20, 15, 10 балів. Крім того, команди-суперниці мають право на доповнення основної відповіді, за що одержують додаткові бали (не більше половини від оцінки за відповідь).

Представники команд, чергуючись один з одним, беруть картки із завданням. Питання читається вголос, після чого команда бере час на обміркування. За відповідь без підготовки (зразу ж після оголошення питання) даються заохочувальні бали. Регламент пропонується такий: 1 хвилина — на обміркування, 1 хвилина — на відповідь. З урахуванням доповнень на відповідь відводиться 4—5 хвилин. Отже, за 60 хвилин кожна команда встигає відповісти на 3 основних питання та доповнити за трьома питаннями для інших команд.

Далі турнір можна провести в іншій формі: студенти—учасники команд відповідають на індивідуально отримані завдання. Наприклад, команда одержує блок питань, розподіляє, кому на яке питання відповідати. Або інакше: кожний бере картку з питанням і готується самостійно. Відповідають учасники команд по черзі. Доповнення вже не приймаються, виступи оцінюються індивідуально. Такий «бліц-турнір» забирає ще до 20 хвилин часу.

Більшу зацікавленість студенти виявляють до якісного аналізу одержаних у змаганні результатів. Наприкінці семінарського заняття підсумкові місця можуть бути перерозподілені між учасниками, а в лідери вийде команда з найбільш реалізованим потенціалом.

Проведення таких семінарів доцільно перед написанням контрольних опитувань (модулів), а також після вивчення предмета.

А. Ю. БРЕГЕДА, канд. філос. наук, доцент, завідувач кафедри політології та соціології КНЕУ

ФОРМИ ТА МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ ПОЛІТОЛОГІЇ

В Україні сьогодні здійснюються глибокі якісні зміни у всіх сферах суспільного життя. Особливо важливу роль у цьому процесі виконує молодь. Молодь — це та частина нашого суспільства, заради якої здійснюються всі ці якісні зміни, і це та соціальна група, яка має

стати головним суб'єктом та рушієм цих змін. При цьому постає дуже непросте питання: як залучити всі прошарки та спілки молоді до конструктивної творчої праці, спрямованої на побудову розвиненого, демократичного, високодуховного цивілізованого суспільства.

Нині, коли відбувається процес демократизації суспільного життя в Україні, особливо зростає роль і значення політичної свідомості та політичної культури студентської молоді. У сучасних умовах все вагомішими стають такі риси молодих спеціалістів, як цілеспрямованість, здатність самостійно приймати відповідальні рішення, уміння долати труднощі, єдність слова і діла тощо.

Політична свідомість та політична культура студентів формуються протягом усіх років їх навчання у вузі, у процесі вивчення політології, соціології, права та інших гуманітарних дисциплін. Орієнтація вищої школи на всебічну та ґрунтовну підготовку майбутніх спеціалістів може здійснюватися тільки через гуманізацію освіти, пошук і застосування сучасних дидактичних форм та методів педагогічної діяльності. Особливо важливе значення тут має застосування активних методів навчання, втілення в навчальний процес проблемно-ситуаційних завдань, диспутів, діалогів, ділових ігор, дискусій, виступів на конференціях, написання студентських рефератів тощо.

Сучасні методи навчання, особливо ігрові ситуації, диспути, дискусії та наукові студентські конференції, наближають характер діяльності студентів до життєвої практики. Вони допомагають сформувати в навчальному процесі атмосферу взаємної довіри між викладачем і студентами, сприяють вияву студентської активності і свободи та розвитку творчої особистості. Активні методи навчання виконують не тільки навчальну, контрольну, а й розвиваючу, творчу та культурну функцію. Оскільки через свідомість студентів проходить великий потік інформації, застосування активних методів навчання сприяє формуванню у студентів навичок колективної діяльності, активної поведінки, утвердженню життєвої позиції.

Як засвідчує педагогічний досвід, формування політичної свідомості студентів — це складний процес, який здійснюється через взаємодію об'єктивних і суб'єктивних чинників, через вивчення всього циклу гуманітарних дисциплін, зокрема політології. Вся проблематика політології як навчальної дисципліни сприяє формуванню у студентів політичної свідомості та політичної культури. Водночас у процесі політичного виховання студентів необхідно враховувати їхні індивідуальні особливості, допомагати їм самостійно формувати свою громадську позицію, свої власні політичні погляди на сьогоdnішній та майбутній розвиток України та світу в цілому.

Сьогодні ідейно-політичний розвиток студентської молоді перебуває у суперечливому стані. Цей стан характеризується не тільки відмовою студентів від ідейно-політичних стереотипів тоталітарного часу, а й утвердженням нових демократичних цінностей і ціннісних

орієнтацій, формуванням політичної культури діалогу та толерантності. Разом з цим відбувається процес переосмислення та переоцінки попередніх політичних ідеалів, участі молоді в громадсько-політичному житті вузу та в розвитку студентського самоврядування. Молодь — це наше майбутнє. Але це майбутнє виростає із сьогодення, і необхідно, щоб участь молоді в розбудові української держави була активною та конструктивною.

М. Г. ВІЄВСЬКА, Л. І. КРАСОВСЬКА, доценти, кандидати педагогічних наук (Криворізький економічний інститут КНЕУ)

РЕЙТИНГОВИЙ КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Розв'язання економічних проблем України потребує кваліфікованих економістів, здатних до самостійної, творчої праці. Це можливо, якщо навчальний процес вищої школи будувати на підставі особистісно орієнтованого навчання, коли студент є активним учасником процесу навчання, здатним приймати рішення та відповідати за їх результати. Необхідно навчити студентів думати раніше ніж діяти, діяти правильно, без тиску ззовні, поважати вибір та рішення особистості, враховувати її позицію, погляди, оцінки.

Для забезпечення процесу реалізації такого підходу Криворізький економічний інститут КНЕУ перейшов на індивідуально консультаційну систему навчання, в якій повніше виявляється розумова самостійність студентів. У навчальному процесі починають переважати різні форми самостійної роботи, індивідуальна зацікавленість у навчанні, тому потребують певних змін і процеси стимулювання, контролю. Існуюча система контролю вступає в суперечність із необхідністю оцінювання всіх видів діяльності, стимулювання процесів самоконтролю, самоорганізації, коли цілеспрямовано, крок за кроком, студент приходить до бажаного результату.

Важливим структурним елементом управління процесом навчання є контроль, який дає можливість простежити, як засвоюється навчальний матеріал, виробляються вміння та навички, здійснюється організація пізнавальної діяльності студентів. Своєчасне використання результатів контролю сприяє вдосконаленню навчально-виховної, науково-методичної, організаційної роботи через узагальнення і впровадження набутого досвіду, попередження, виявлення й усунення недоліків у організації навчального процесу,